

References:

1. Dalgat U. B. *Literatura fol'klor: Teoreticheskie aspekty*, Moscow, Nauka, 1981, 303 p.
2. Denysiuk I. O. *Rozvytok ukraïnskoi maloi prozy XIX- poch. XX st.*, Lviv, Akademichnyi ekspres, 1999, 280 p.
3. *Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk*, za red. R. T. Hromiaka, Yu.I.Kovaliva, V. I. Teremka, Kyiv, Akademiia, 2006, 752 p.
4. Markiv R. Teoretychni aspekty folklorizmu v literature, *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia filolohichna*, Vol. 41, 2007, pp. 215–223.
5. Matsko V. P. *Katarsys. Roman*, Khmelnytskyi, 2015. – 152 p.
6. *Ukrainska folklorystyka. Slovnyk-dovidnyk*, uklad. i zah. red. M. Chornopyskoho, Ternopil, Pidruchnyky i posibnyky, 2008, 448 p.

Summary

**Svitlana Makhovska, Veronika Kozulenko
Folklorism of the Novel of Vitalii Matsko «Catharsis»**

The articles deals with the peculiarities of use of works of oral people's literature as a source of folklorism in Vitalii Matsko's novel «Catharsis». It is about non systemic use of folklore in literature, when the author – representative of certain ethnos, participant and artist of modern life, at deep level remains the carrier of his culture, national world outlook.

Key words: literary activity, unwritten folk creativity, folklorism, novel, Matsko.

Дата надходження статті: «02» березня 2015 р.

Дата прийняття до друку: «02» квітня 2015 р.

УДК 82.00 : 821.161.2 (045)

ВІТАЛІЙ МАЦЬКО,

*доктор філологічних наук, професор
(м.Хмельницький)*

Ісайя Кам'янчанин в історичній та художній правді за концептосферою М.Мачківського

Автор статті вперше розглядає художній образ письменника XVI століття Ісайї Кам'янчанина з точки зору історичної та художньої правди, аналізуючи роман М.Мачківського «Чорний дяк». На конкретних історичних джерелах доведено, що останні ще не сповна розкривають життєвий шлях письменника. Скориставшись матеріалами з архіву літературознавця В.Колосової, а також взявши за основу особисті дослідження, романіст за власним версіюванням в художньому обрамленні панорамно, всебічно розкриває образ середньовічного письменника. Доведено, що роман «Чорний дяк» є підсумком інтелектуальних інтенцій, творчих пошуків М.Мачківського.

Ключові слова: Ісайя Кам'янчанин, історична правда, художня правда, версіювання, концептосфера, модус.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Дефініція концептосфера, внесена у заголовок, на думку професора Лідії Орбан-Лембрик, трансформована у кілька парадигм, з яких найвідомішими є психоаналітична, біхевіористська, соціально-діяльнісна, гуманістична, когнітивна, структурно-функціональна та системна, які відображають різновекторні концептуальні підходи до обґрунтування теорії особистості [1, с.16-17. Концепт є знанням про дійсність. Існує різниця між мовним значенням і концептом. Концепт, як елемент концептосфери не пов'язаний із певним мовним знаком. Він може бути виражений багатьма мовними знаками чи їх сукупністю, а може і не бути представленим у системі мови. Концепт може й існувати на основі альтернативних знакових систем: жести, міміка, музика чи живопис, скульптура чи танок, та ін. [2, с.88–89]. Концепт сприймається (розуміється) як глобальна розумова одиниця, яка є квантом структурованого знання. Концепти – це ідеальні сутності, котрі формуються у свідомості людини з безпосереднього чуттєвого досвіду (органи чуття), безпосередніх операцій людини з предметами (предметна діяльність), взаємодії за допомогою розумової діяльності з іншими уже сформованими концептами, із мовного спілкування. Отже, мета нашої статті полягає в тому, щоб на прикладі художньої практики М.Мачківського, його концептосфери обґрунтувати історичну і художню правду з нових наукових методологічних принципів, які під цю пору застосовуються в літературознавстві.

Виклад основного матеріалу. Особистість – це поняття, вироблене для відображення біосоціальної природи людини, розгляду її як індивіда, як суб'єкта соціокультурного життя, що розкривається в контекстах соціальних відносин, спілкування і предметної діяльності. Особистість

розглядаємо в аспекті соціально зумовленої системи психічних якостей індивіда, в контексті залучення людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин.

З анотації до першої книжки М.Мачківського «В житах» (1974) довідуємося, що «Творча дорога поета тісно пов'язана з сучасним хліборобом, рідною природою, селом. Звідси, від любові до житнього колоска, починається його щира і натхненна пісня...». У наступних збірках «Червоний рушник» (1979), «Зав'язь доброти» (1986), «Осіння радість» (1990) тематичні обрії автора розширюються. В нього з'являються поезії на історичні теми («Є село...», «Бортъ», «Тарас Шевченко», «По-українськи говорити», поеми «Нічні очікування», «Недремний премудр») та інші. Поет постає пропагандистом рідної української мови: «Хто б кривне наше не хулив – / Народ від слів не відлучити, / Що рідне блимає з імлі / Століть кобзарськими очима» («По-українськи говорити»).

Вищезначені твори стали своєрідною підготовкою до написання прози, зокрема історичних романів. Скажімо, у творі «Пароль – «Проскурів» використано історію Проскурова (м.Хмельницького) і зокрема щоденник мандрівника Вердума, паралельно розповідається про проскурівських підпільників – історію війни 70-літньої давнини. Нарешті з'являється роман «Чорний дяк» – про Ісайю Кам'янчанина. Світлий дяк, а не чорний – антитезна суть роману презентована саме в цьому прикметникові. Вікторія Петрівна Колосова як знавець життя і творчості Ісайї Кам'янчанина [3], співробітниця Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка у листі до автора тепло відгукнулася на цей роман. Творчість М.Мачківського помітив й Олесь Гончар, який у своєму щоденнику 21 березня 1995 року записав: «Заходив поет із Поділля Микола Мачківський. Славний чоловік! І взагалі там гарні люди. Створили цікавий музей «Літературна Хмельниччина». Колись там був лише один член Спілки – Микита Годованець, а зараз їх ціла когорта... Мачківський написав документальну повість про Булаенка, свого земляка. Чудова річ!» [4, с.32].

Мачківський (з роду – Мачковський) Микола Антонович народився 10 січня 1942 р. в селі Хоросток Славутського району Хмельницької області у селянській родині. Перед війною рідні були безпідставно репресовані, а згодом батько загинув у фашистському концтаборі. Додала лиха хлопцю важка невиліковна недуга, яка зробила його на все життя інвалідом. Закінчив Хоростоцьку семирічну школу (в період ускладнення хвороби навчання доводилося на деякий час переривати, перебувати в лікувальних установах). Восьмий клас – у Ганнопільській середній школі і, оскільки матеріальне становище сім'ї було важке, то вирішив залишити навчання і влаштуватися на роботу. Однак йому не було тоді ще й шістнадцять літ. Довелося приписати два роки, щоб поїхати в Крим садити щепи і виноградники. Ось як згадує: «Я працював там осінь 1957-го, зиму і весну 1958-го і на прохання матері, яка залишилася одинокою й хворіла, повернувся додому. Через ускладнення хвороби деякий час не працював. Та засобів для прожиття не було. Тож я знов почав шукати роботу. В рідному райцентрі, Славуті, такої не знайшлося. Змушений був поїхати у Кам'янець-Подільський на спорудження цукрового заводу. Там я влаштувався на посаду кочегара бази БМУ-6.» [4, с.6]. Там, М.Мачківський почав відвідувати заняття міського літературного об'єднання, де й познайомився з відомим байкарем Микитою Годованцем, єдиним, як писав О.Гончар, на той час членом Спілки письменників України в Хмельницькій області. У розмові з Микитою Павловичем Микола зрозумів, що треба вчитися. Вступив у тамтешній сільськогосподарський технікум на агрономічне відділення, але довго не пробув. Весною 1960 р. закінчив Кам'янець-Подільську міжрайонну середню школу. У цей період часто публікував свої вірші і статті в міській і обласній молодіжній газеті. Першими наставниками на творчому шляху стали письменники Микола Яровий, Іван Сочивець, Іван Рибицький, Микола Скорський. Згодом був факультет журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, що принесло нове знайомство, підсилило творче зростання.

Отже, М.Мачківський обирав теми для художньої прози, які ще ніким не були заторкнуті в українському письменстві. Помітивши «білі плями», автор захопився їх заповненням, написавши роман про письменника-полеміста XVI століття, подолянина Ісайю Кам'янчанина. Яка ж історична правда? Наприкінці XIX ст. науковці звернули увагу на титанічну працю Ісайї (Якіма) Кам'янчанина. Так, російський історик, академік Афанасій Бичков (1818-1889) першим оприлюднив праці Кам'янчанина [5, с.143-144]. Через рік філолог Єлпидифор Барсов (1836-1917) надрукував «Путешествие киевского иеродиакона Иоакима в Москву за книгами и представление его царю Грозному в присутствии боярской думы в 1582 году // Чтения в Обществе истории и древностей российских при Московском университете» (1883) [6]. Літературознавець Поліхроній Сирку (1855-1905), який середню освіту здобув там же, де й Ісайя, в Кипріановому монастирі, згадує І.Кам'янчанина у праці «Из истории сношений русских с румынами» (1896) [7], а через два

роки історик Сергій Белокуров (1862-1918) друкує дослідження «Краткие известия о Максиме Греке, приписываемое диакону Исаии с Каменца-Подольского» [8].

Упродовж ХХ століття поживалося дослідження життя і творчості письменника-полеміста в працях Дмитра Абрамовича, Костянтина Харламповича, Леоніда Юзефовича, Степана Бабишина, Вікторії Колосової, Євгена Денисова, Едварда Кінана, Мечислава Гебаровича. У 1996 р. автор цієї статті опублікував дослідження й переклав окремі твори І.Кам'янчанина [9, с.5-10]. Наробила за кордоном галасу публікація Едварда Кінана, професора Кембридзького університету (США), під назвою «Курбський – Грозний в апокрифах. Сімнадцяте століття. Генезис» (1971, в якій на стор. 21-30 і 35-37 йдеться про листування князя С.І.Шаховського з І.Грозним (а не І.Кам'янчанина) [10, с.21-30]. На такі інвективи відгукнувся історик-емігрант, професор Кембридзького університету Микола Андреев в журналі «The New Review» («Новий журнал»; НьюЙорк) зі статтю «О спекуляциях Э.Кинана» [11, с.258-272]. Не пройшла повз увагу стаття й професора Ленінградського університету Руслана Скриннікова (1931-2009), який у монографії спростовує таку нісенітницю [12].

Отже, хоч є чимало історичних досліджень і про них знає автор, але вони вповні не розкривають життєвий шлях письменника. Відтак в романі М.Мачківського «Чорний дяк» [13] впливає художня правда. Вона полягає в тому, що Мачківський – дослідник. Він знайшов в архіві цікаві документи про Ісайю Кам'янчанина, які до нього ще ніхто не розкривав. Так визрів задум написати роман. Автор розповідає: «Років сім збирав матеріал, об'їздив і обходив чимало місць, пов'язаних із його перебуванням там. Відома дослідниця давнього українського письменства Вікторія Колосова сприйняла твір досить прихильно, написала мені теплого листа, запросила до себе в гості. Коли я приїхав до неї, вона мені передала нові матеріали про Ісайю... На її думку, Ісайя Кам'янчанин недооцінений, не пошанований як слід. А він же, казала – предтеча Івана Вишенського, Григорія Сковороди» [14, с.514-515].

Образ Ісайї охоплено зі сповитку до його останніх днів. Певна річ, що в романі є багато авторського, щось вихопленого з раптової уяви, щось домислено, а більшість епізодів «підказали» історичні джерела, особливо з дорослого життя. Водночас М.Мачківський відтворив переломний етап у розвитку свідомості Ісайї, який насмілювався полемізувати із самим царем Іваном Грозним, що викликало симпатію у владителя до освіченого й начитаного «чорного дяка», і той подарував йому волю. Романіст виступає аналітиком. Все це він підкорив «єдності колориту» і вірності психології. Головним ідейним завданням романіста стало відтворення споконвічної боротьби у світі добрих і злих початків. У романі їх репрезентовано як одвічний змаг добра зі злом. Ті, хто обмовив Ісайю, безчесні, підступні, корисливі й жорстокі. Відтворення потворного в системі естетики XVI століття – покликано передати огидну сутність і огидний зовнішній вигляд незатишного світу середньовіччя. А ось естетика прекрасного контрастує із начитаністю Кам'янчанина, його знанням іноземних мов, який і в неволі доторкується до прекрасного – художнього слова, працює над перекладами. Він пише листи Іванові Грозному, відомі під назвою «Плач» – дяк плакав і сам себе тішив в землі Московській, в містечку Ростові, у темниці «року 1566 від Різдва рятівника нашого Ісуса Христа». «Плач» не має жанрових ознак послання. Весь текст витриманий у стилі високої риторики з цитатами зі Святого Письма і розвиває традиційну тему про спасіння через страждання («несть бо іншого шляху вєдущаго до спасіння хіба сього еже претерпевати скорботи подячні надійний заради майбутніх благ»). Ісайя починав «Плач» зверненням до своєї душі з питанням про її скорботи і закінчує умовлянням долати зневіру. М.Мачківський подає «Плач» українською мовою у моєму перекладі. Ще один твір Ісайї відомий як «Скарга», що складається ніби з трьох фрагментів, які мають датування. Дати явно відносяться до спогадів учасника про що відбулися події, які відіграли важливу роль у житті дяка. У «Скаргі» І.Кам'янчанин звинувачує в бідах Кізіцького митрополита Іоасафа, який у серпня 1561 р. «помислив зла мені і слово законопреступно поклав на мя»; а у фрагменті «Освідчення» – викладає мету свого приїзду на Русь, посилаючись на короля Сигізмунда-Августа, Остафія Воловича і Григорія Ходкевича, а також згадує, що їздив до нього Михайло Гарабурда і не зміг купити Біблію у дяка Івана Висковатого. У третьому фрагменті «Пророцтво» Ісайя згадує, як у Вільні в липні 1560-го якийсь преславний філософ грек передбачив йому всю його майбутню біду.

Важаємо, що «Скаргу» не можна точно визначити як послання, позаяк у ній не позначений адресат. У тексті явно немає початку (« мисліть ми ся ж недобрий пастир словесних овец і неістинний вчитель церкви Апостолів преосвященний митрополит кізіцькій Іоасаф помислив злая мені ...»), немає й логічної кінцівки («Не скорботи і не суму коханий моїй душі, і не вдаватися ж собі до панування безмірної скорботи...»). Тому «Скаргу» ставимо в один ряд з «Плачем», бо бачимо в ній незавершені нотатки, спогади, написані Ісайєю і використані в посланні до царя.

У третій книзі (розділові) «Цар і в'язень» М.Мачківський художньо моделює тих, хто звів наклеп на Ісайю: «Дяк Висковатий...тяжко зітхнув, завовтузився за столом і нічого не сказав. Я благально поглянув на нього: мо' заступиться? Він почервонів, вочевидь, знаючи наперед про наготовлений царем присуд» [13, с.276].

Тільки «Плач» із неволі залишився навіки-вічні в подільському художньому локусі: «Йди «Плач» до Герасима! В Україну, на береги Горині і Смотрича! Післязавтра вирушає туди Яшка-Ригорцьо. Іншої нагоди такої, либонь, не буде» (с.310). Звичайно, це художня авторська версія. Справді, останні роки свого стражденного життя центральний персонаж роману «Чорний дяк» Ісайя Кам'янчанин провів у Ростові. Продовжував літературну діяльність. З історичних джерел відомо, що він написав 1591 р. «Сказання коротенько про великого преподобного отця Максима Грека», що має й іншу назву «Сказання відомо про прихід на Русь Максима Грека»; 1590 р. Ісайя перекладав за велінням патріарха Іова Тлумачення Феофілакта, архієпископа Болгарського, на Євангелія Матвія і Марка. Про цей твір Олександр Васильович Горський (1812-1875), Капітон Іванович Невоструев (1815-1872) залишили для історії дослідження «Опис слов'янських рукописів Московської синодальної (патріаршої) бібліотеки» (Москва, 1857, від. 2, ч. 1, с. 126). І вони першими відкрили призабуте ім'я І.Кам'янчанина.

Певна річ, за сюжетними ходами, за мовою і просторово-часовими вимірами вловлюється й образ автора роману. Останній набуває значно більшої масштабності у порівнянні з романами сучасників письменника. З огляду на значущість, цей образ називаємо «авторським героєм». Бо автор не лише є коментатором чи спостерігачем подій: він конститується як поет і експлікатор створеного ним художнього всесвіту. Світ роману цілком зобов'язаний своїм буттям авторській уяві. Романіст наче уточнює поняття реалій доби Кам'янчанина, штучної і природної мови з метою образного співвіднесення художньої та історичної правди. В романі історичний простір визначають літературні алюзії та ремінісценції, які відбивають особисту культуру роздумів оповідача (наратора) і, водночас, становлять певну трансісторичну константу оповіді.

Висновки... Таким чином, в результаті дослідження приходимо до висновків, що твір М.Мачківського «Чорний дяк» як оригінальне художнє явище становить своєрідний підсумок романіста у його багаторічних пошуках документальних фактів життя й діяльності письменника-полеміста XVI століття Ісайя Кам'янчанина, як і підсумок інтелектуальних інтенцій автора. Модус національного набув у творі виразного, не опосередкованого філософсько-семантичного пуанту (вивершеного завершення), симфонічного естетичного звучання. Присутність образу автора єднає дієгезис (зображає можливий, вигаданий світ, у якому трапляються наратовані ситуації та події) минулого з сучасним.

Список використаних джерел і літератури:

1. Орбан-Лембрик Л. Перспективні напрями розвитку соціальної психології в контексті реальних потреб суспільства / Орбан-Лембрик Лідія // Соціальна психологія. – К., 2003. – № 1. – С. 16–17.
2. Попова З. Д. Очерки по когнитивной лингвистике / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – Воронеж: Истоки, 2003. – 191 с.
3. Колосова В. Ісайя з Кам'янця і Андрій Курбський. До полеміки з Едвардом Кінаном (США) / Вікторія Колосова // Наука і культура. Україна. Щорічник АН УРСР. – К., 1990. – Вип. 24. – С. 182–188.
4. Подих подільського язбу. Микола Мачківський – поет, прозаїк, літературознавець: бібліогр. покажчик / упоряд. В. Тарчевська, Т. Сороколт. – Хмельницький, 2007. – 112 с.
5. Описание церковно-славянских и русских рукописных сборников императорской Публичной библиотеки / Составлено А. Ф. Бычковым. – Санкт-Петербург, 1882. – Часть первая. – С. 143–144.
6. Из рукописей Е. В. Барсова. 1. Путешествие киевского иеродиакона Иоакима в Москву за книгами и представление его царю Грозному в присутствии боярской думы в 1582 году // Чтения в Обществе истории и древностей российских при Московском университете / Повременное издание под заведыванием Е. В. Барсова. – Москва, 1883. – Книга 1. – Отд. 5. – Смесь. – С. 1–3.
7. Сырку П. А. Из истории сношений русских с румынами / П. А. Сырку // Известия отделения русского языка и словесности императорской Академии наук. – Т. 1. – Книга 3. – Санкт-Петербург, 1896. – С. 497– 500, 519–542.
8. Краткие известия о Максиме Греке, приписываемое диакону Исаяи с Каменца-Подольского // Белокуров Сергей. О библиотеке Московских государей в XVI столетии. – Москва, 1898. – Приложения. – С. III–VI.
9. Мацько В. Ісайя Кам'янчанин – зачинатель полемічної літератури [вступне слово і переклад творів] / Віталій Мацько // Листя древнього дерева. – Хмельницький, 1996. – С.5-10.
10. Keenan E. L. 1) The Kurbskii – Grosnyi Apocrypha. The Seventeenth Century Genesis of the «Correspondence» attributed to Prince A. M. Kurbskii and Tsar Ivan IV. Cambridge, Mass., 1971, p. 21– 30, 35– 37; 2) Isaiiah of Kamjanec'-Podol'sk: Learned Exile, Champion of Orthodoxy // The Religious World of Russian Culture. Russia and Orthodoxy. Vol. 2. Essays in Honor of G. Florovsky. The Hague; Paris, 1975, p. 159–172.
11. Андреев Н. Мнимая тема: О спекуляциях Э. Кинана / Н.Андреев // Новый журнал // The New Review. – Нью-Йорк, 1972. –Т. 109. – С. 258–272.

12. Скрынников Р. Г. Переписка Грозного и Курбского [монография]: Парадоксы Эдварда Кинана / Р.Г. Скрынников. – Л., 1973. – 323 с. (рец.: Fennell J. – Russia Mediaevalis. München, 1975, t. 2, s. 188–198).
13. Мачківський М. А. Чорний дяк [роман] / М.А.Мачківський ; худож. Н.Гаврилук. – Хмельницький : Поділля, 2000. – 323 с.
14. Мачківський М. Коріятовичі [роман-міф] / Микола Мачківський. – К.: Гетьман, 2012. – 560 с.

References:

1. Orban-Lembryk L. Perspektyvni napriamy rozvytku sotsialnoi psykholohii v konteksti realnykh potreb suspilstva, *Sotsialna psykholohiia*, Kyiv, 2003, Issue 1, p. 16–17.
2. Popova Z. D., Sternyn Y. A. *Ocherki po kognitivnoj linguistike*, Voronezh, Istoki, 2003, 191 p.
3. Kolosova V. Isaiia z Kamiansia i Andrii Kurbskyi. Do polemiky z Edvardom Kinanom (SShA), *Nauka i kultura. Ukraina. Shchorichnyk AN URSR*, Kyiv, 1990, Vol. 24, pp. 182–188.
4. *Podykh podilskoho ziabu. Mykola Machkivskyi – poet, prozaik, literaturoznavec: bibliohr. Pokazhchyk*, uporiad. V. Tarchevska, T.Sorokolit, Khmelnytskyi, 2007, 112 p.
5. *Opisanie cerkovno-slavyanskix y russkix rukopisny'x sbornikov imperatorskoj Publichnoj biblioteki*, Sostavleno A. F. By'chkovy'm, Sankt-Peterburh, 1882, Part 1, pp. 143–144.
6. Iz rukopisej E. V. Barsova. Puteshestvie kievskogo ierodiakona Ioakima v Moskvu za knigami i predstavlenie ego czaryu Groznomu v prisutstvii boyarskoj dumy' v 1582 roku, *Chteniya v Obshhestve istorii i drevnostej rossijskix pri Moskovskom universitete*, Moskva, 1883, Book 1, Otd. 5, Smes', p. 1–3.
7. Sy'rku P. A. Iz istorii snoshenij russkix s rummyami, *Izvestiya otdeleniya russkogo yazy'ka i slovesnosti imperatorskoj Akademii nauk*, Sankt-Peterburh, 1896, Part. 1, Book 3, pp. 497– 500, 519– 542.
8. Kratkie izvestiya o Maksime Greke, pripisy'vaemoe dyakonu Isaii s Kamencza-Podol'skogo, *Belokurov Sergej. O biblioteke Moskovskix gosudarej v XVI stoletii*, Moskva, 1898, Prylozheniya, pp. 3–4.
9. Matsko V. Isaiia Kamianchanyn – zachynatel polemichnoi literatury, vstupne slovo i pereklad tvoriv, *Lystia drevnogo dreva*, Khmelnytskyi, 1996, pp. 5–10.
10. Keenan E. L. 1) The Kurbskii – Grosnyi Apocrypha. The Seventeenth Century Genesis of the «Correspondence» attributed to Prince A. M. Kurbskii and Tsar Ivan IV. Cambridge, Mass., 1971, p. 21– 30, 35– 37; 2) Isaiiah of Kamjanec'-Podol'sk: Learned Exile, Champion of Orthodoxy // The Religious World of Russian Culture. Russia and Orthodoxy. Vol. 2. Essays in Honor of G. Florovsky. The Hague; Paris, 1975, p. 159–172.
11. Andreev N. Mnimaya tema: O spekulyatsiyax E'. Kinana, *Novy'j zhurnal*, New-York, 1972, Part. 109, pp. 258–272.
12. Skry'nnikov R. G. Perepiska Groznogo i Kurbskogo, monohrafiya, *Paradoksy' E'dvarda Kinana*, L., 1973, 323 p. (rets.: Fennell J. – Russia Mediaevalis. München, 1975, t. 2, s. 188–198).
13. Machkivskyi M. A. *Chornyi diak, roman*, Khmelnytskyi, Podillia, 2000, 323 p.
14. Machkivskyi M. *Koriatovychi, roman-mif*, Kyiv, Hetman, 2012, 560 p.

Summary

Vitalii Matsko

Isaiia Kamianchanyn in Historic and Artistic Truth according to Conceptual Sphere of M.Machkivskyi

The author of the article for the first time examines the artistic image of the writer of the sixteenth century Isaiia Kamianchanyn in terms of historical and artistic truth, analyzing M.Machkivskyi's novel «Black Deacon.» By specific historical sources it is proved that the last ones don't fully reveal the writer's life. Using materials from the archives of literary critic V.Kolosova, and basing on personal research the novelist by his own version in panoramic framed art, fully reveals the image of the medieval writer. It is proved that the novel «Black Deacon» is the result of intellectual intentions, creative research of M.Machkivskyi.

Key words: *Isaiia Kamianchanyn, historical truth, artistic truth, versioning, conceptual sphere, mode.*

Дата надходження статті: «23» березня 2015 р.

Дата прийняття до друку: «15» квітня 2015 р.

УДК 821.161.2 (045)

ВАЛЕНТИНА МИРОНЮК,
кандидат філологічних наук, доцент
(м.Рівне)

Поетика кольору в поезіях Максима Рильського

У статті розглянуто семантичні особливості колористики творів Максима Рильського. Проаналізовано значення і функції колористичних образів у формуванні індивідуального стилю поета.

Ключові слова: *колір, колористика, колористичні асоціації, семантика кольору, кольорова гама.*

Постановка проблеми у загальному вигляді... Важливою складовою часткою поетики текстових структур виступають питання колористики художнього твору. Підґрунтя проблеми були закладені та поглиблені у працях таких учених, як О. О. Потебня, Б. О. Ларін, В. В. Виноградов,